

N 1/246
19/10/2022

246-1-2-202210191316

შპს „საქართველოს საერთაშორისო ენერჯეტიკული კორპორაციის,
საოპერაციო დირექტორის მინდობილ პირს,
ბატონ დავით ტყეშელაშვილს

ასლი: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს
ბიომრავალფეროვნებისა და სატყეო დეპარტამენტს

ასლი: სსიპ გარემოს ეროვნულ სააგენტოს

ასლი: სსდ გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტს

ბატონ დავით,

2022 წლის 11 ოქტომბრის N439/1 წერილი პასუხად მოგახსენებთ, რომ „სსიპ ველური ბუნების ეროვნული სააგენტო“-ს მიერ რამოდენიმე წელია დანერგილია წითელი ნუსხის სახეობა - ნაკადულის კალმახის, ლარვითა და თვალების სტადიაზე არსებული ქვირითით მდინარეთა დათევზიანების მეთოდი. აღნიშნული საქმიანობა დაფუძნებულია აუზური მართვის პრინციპზე. აუზური მართვის პრინციპი მდინარეების შესაბამისი პოპულაციებით დათევზიანებას გულისხმობს.

საქართველოს ტერიტორიაზე არსებული ველური ბუნების გენოფონდის თანამედროვე, გენეტიკური კვლევის საფუძველზე, შესწავლილი იქნა ნაკადულის კალმახის პოპულაციები. მიღებული შედეგების თანახმად, საქართველოს ტერიტორიაზე გავრცელებულია ოთხი სახეობის კ ა ლ მ ა ხ ი, ესენია:

- აღმოსავლეთ საქართველოს პოპულაცია - *Salmo caspius*,

- მდ. თერგის აუზში გვხვდება - *Salmo ciscaucasicus*;
- დასავლეთ საქართველოს პოპულაცია - ძირითადად გვხვდება *Salmo labrax* (გამსვლელი ფორმა), იშვიათად - *Salmo rizeensis* (იზოლირებული ფორმა).

სსიპ „ველური ბუნების ეროვნული სააგენტო“-ს მიერ დანერგილი მეთოდი შესულია აკვაკულტურის შესახებ კანონმდებლობაშიც.

ლარვითა და თვალის სტადიაზე ქვირითით დათევზიანება, მსოფლიოში აპრობირებული, უალტერნატივო მეთოდია - სპეციალური მდინარის ინკუბატორით ან მის გარეშე. აღნიშნული მეთოდი ეფუძნება ადამიანის მინიმალური ჩარევით, წმინდა ველური პოპულაციის მიღებას, რადგან, ნაკადულის კალმახის ბუნებრივ პირობებში ქვირითობა შეფასებულია მაქსიმუმ 5%-იანი წარმადობით.

აღსანიშნავია, რომ მსოფლიოში აღიარებულია ის რისკები, რომლებიც თან ახლავს ხელოვნურად, თევზსაშენში კულტივირებული ლიფსიტითა და მოზარდეულით მდინარეების დათევზიანებას. ეს უპირველესად დაკავშირებულია გენეტიკური მრავალფეროვნების კლების რისკთან, ბუნებრივ საკვებზე გადასვლასთან დაკავშირებით წარმოქმნილ რისკებთან, ბუნებრივ წყალსატევებში დაავადებების გავრცელების რისკებთან, ბუნებრივი პოპულაციების მთლიანობის და ასაკობრივი სტრუქტურის რღვევასთან და ა.შ.

აღწერილი რისკები სრულადაა წარმოდგენილია არაერთ სამეცნიერო ნაშრომში, სამეცნიერო კრებულში და ცალკეულ მონოგრაფიებში. მაგალითისთვის წარმოდგენილია შემდეგი მასალა:

- J. L. Bagliniere, G. Maisse *Biology and Ecology of the Brown and Sea Trout* (Springer-Praxis series in aquaculture and fisheries). ISBN-I3: 978-1-85233-317-1;
- *Brown trout: biology, ecology and management* / edited by Javier Lobón-Cervia' National Museum of Natural sciences, Madrid, Spain; Nuria Sanz, university of Girona, Girona, Spain. ISBN 978111928291;
- J.M. Elliott - *Quantitative Ecology and the Brown Trout*. ISBN0-19-854678-5 (Hbk) ISBN0-19- 854090-6 (Pbk);
- Bror Jonsson, Nina Jonsson. *Ecology of Atlantic Salmon and Brown Trout: Habitat as a Template for Life Histories*. - ISBN 978-978-94-007-1188-4;
- Morrison, B.P.2012. *An annotated bibliography on the impacts of fish hatchery supplementation and enhancement on wild populations*. Ganaraska Region Conservation Authority, Port Hope, Ontario. 54 pp;
- Артамонова В.С., Махров А.А. *Генетические методы в лососеводстве и форелеводстве: от традиционной селекции до нанобиотехнологий*. М.: Товарищество научных изданий КМК.2015. 128 с;

- Алтухов Ю. П. 2003. Генетические процессы в популяциях. Учеб. пособие. 3-е изд., перераб. и доп. М.: ИКЦ «Академкнига». 431 с.

ზემოთ აღწერილი გარემოებები უბიძგებენ სპეციალისტებს, სულ უფრო მეტი ყურადღება დაუთმონ კალმახის ქვირითის ინკუბირებას ბუნებრივ გარემოში. სსიპ „ველური ბუნების ეროვნულ სააგენტო“-ს ნაკადულის კალმახის საშენში გენეტიკური მრავალფეროვნების შენარჩუნების მიზნით, დანერგულია მწარმოებლების არანაკლებ 20%-ით განახლების პრინციპი.

ასევე აღსანიშნავია, რომ დათევზიანების სხვადასხვა მეთოდები განხილული იქნა აკვაკულტურის მრჩეველთა საბჭოზე. საბჭოს გადაწყვეტილება ლეგიტიმურია საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის 2021 წლის 19 მარტის N2-312 ბრძანებით. მიღებული შედეგების თანახმად, თვალების სტადიაზე არსებული ქვირითით დათევზიანება პრიორიტეტულად იქნა მიჩნეული. აღნიშნული მეთოდის ალტერნატივად განხილული და დამტკიცებული იქნა ლარვით დათევზიანება.

წარმოდგენილ ინფორმაციაზე დაყრდნობით, ნათელია, რომ სსიპ „ველური ბუნების ეროვნულ სააგენტო“-ში დანერგული წყალსატევების დათევზიანების მეთოდი ამ ეტაპზე თანამედროვე და უალტერნატივოა.

რევაზ ბეჟაშვილი

უფროსი

სსიპ "ველური ბუნების ეროვნული სააგენტო"

